

KOMMISSIONENS VITBOK OM SKADESTÅNDSTALAN VID BROTT MOT EG:S ANTITRUSTREGLER

1. VAD ÄR PROBLEMET?

Offer för överträdelser av konkurrenslagstiftningen får för närvarande inte den ersättning de förtjänar.

Det rör sig om flera miljarder euro om året, vilket är ett tecken på att lagöverträdarna generellt kommer undan alltför lätt med sitt olagliga beteende.

För EU är det viktigt att finna sätt att komma till rätta med denna orättvisa.

2. VAD ÄR BAKGRUNDEN TILL PROBLEMET? VARFÖR BÖR EU INVOLVERAS?

Konkurrensmyndigheterna har begränsade befogenheter och resurser att ta sig an alla de överträdelser av konkurrenslagstiftningen som de träffar på.

I själva verket är de regler och förfaranden som tillämpas i skadeståndsmål inför nationella domstolar inte utformade för att säkra ersättning till offer för överträdelser av konkurrenslagstiftningen (skadeståndsmål i antitrustärenden). Den sakliga och ekonomiska analys som krävs är ofta mycket komplicerad och försvåras av att viktig bevisning i svarandens besittning ofta är svåråtkomlig eller undanhålls, vilket leder till att risk-/nyttobalansen blir ofördelaktig för käranden.

Dessa fakta stöds av en dom i EG-domstolen från 2001, i vilken domstolen konstaterade att alla offer för karteller och andra brott mot konkurrenslagstiftningen har rätt till ersättning för den skada de lidit, oavsett om de är konsumenter eller företag.

Denna vitbok är nödvändig för att främja diskussionen om hur man kan säkerställa effektiva möjligheter till skadeståndstalan för personer som drabbats av överträdelser av konkurrenslagstiftningen.

Vitboken bygger vidare på en grönbok från 2005, ett offentligt samråd och en omröstning i Europaparlamentet 2007, där det fastslogs att EU kunde tillföra ett mervärde i arbetet med att få rätsida på denna situation.

Vad som står klart i detta läge är att varken gemenskapsinsatser eller åtgärder från medlemsstaternas sida kommer att vara tillräckliga för att lösa de beskrivna problemen. Det kommer att krävas gemensamma ansträngningar från EU och medlemsstaterna.

3. KONKRETA POLITISKA REKOMMENDATIONER I VITBOKEN

Dessa rekommendationer erbjuder en medelväg mellan de hinder för ersättning som för närvarande finns i de flesta EU-medlemsstater och de incitament till överdrivet processande som förekommer i vissa tredjeländer.

De viktigaste rekommendationerna är följande:

- I vitboken rekommenderas **kollektiv talan via företrädare** (*representative actions*), till exempel erkända konsumentorganisationer, och **kollektiv talan på frivillig grund** (*opt-in collective actions*). Möjligheten att föra talan kollektivt är nödvändig för att se till att stora grupper av offer med mindre ersättningskrav kan få sin sak prövad i domstol. Samtidigt är det viktigt att inte utforma möjligheterna till kollektiv talan på ett sådant sätt att processen blir oproportionerligt kostsam för svaranden eller att personer uppmuntras att vända sig till domstol med ogrundade krav.
- För att säkerställa att domstolen kan skapa sig en fullständig bild av ett mål bör parterna inte tillåtas behålla relevant bevisning för sig själva. En form av **domstolskontrollerat utlämnande av bevis** är ett **system** som ger förutsättningar för en rättvis prövning där båda parterna har **lika tillgång till bevisningen**. Däremot är det inte önskvärt med mer långtgående alternativ, till exempel automatisk rätt till en omfattande undersökning av dokumentation före rättegången, eftersom detta skulle kunna leda till förfarandemissbruk där svarande ingår förlikning enbart för att undvika oproportionerligt höga kostnader.
- Direkta kunder till lagöverträdaren kan övervältra sina kostnader för olagliga överpriser på sina egna kunder, som i sin tur kan göra samma sak. Detta kan fortsätta genom hela kedjan ända ner till slutkonsumenten. För att säkerställa att lagöverträdaren inte måste ersätta sina direkta kunder för ett överpris som de i sin tur har övervältrat, innehåller vitboken ett förslag om att han till sitt försvar ska kunna åberopa att kostnaderna **övervältrats på nästa led** (*passing-on defence*). För att undvika att lagöverträdaren därigenom kan undgå eventuellt ansvar, innehåller vitboken en rekommendation om att **underlätta för eventuella offer att bevisa att de otillåtna kostnaderna har övervältrats ända ner till deras nivå**.
- För att undvika den tidsspillan och de kostnader som är förbundna med en ny **rättegång** rekommenderar kommissionen att, i likhet med vad som redan idag gäller med avseende på kommissionens beslut, **medlemsstaternas konkurrensmyndigheters slutliga överträdelsebeslut anses som tillräcklig bevisning för överträdelse** i efterföljande skadeståndsmål.

4. VAD HÄNDER EFTER OFFENTLIGGÖRANDET AV VITBOKEN?

Medan en grönbok syftar till att redovisa olika alternativ, är en vitbok ett långt framskridet utkast till strategidokument – vanligtvis det slutliga samrådsdokumentet innan ett utkast till lagstiftning utarbetas. Vitboken kommer att följas upp med ett brett offentligt samråd. Det är viktigt att skapa en bred förståelse för och möjliggöra återkoppling på förslagen i vitboken och säkerställa att de samordnas med det arbete som kommissionen bedriver på angränsande områden. Tidsramarna för införande av eventuell framtida lagstiftning kommer att vara beroende av detta offentliga samråd.

Synpunkter på vitboken kan lämnas fram till den 15 juni 2008, antingen per e-post till comp-damages-actions@ec.europa.eu eller per post till

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för konkurrens, enhet A 5

Skadeståndstalan vid brott mot EG:s antitrustregler
B-1049 Bryssel.

Det är normal praxis för GD Konkurrens att offentliggöra de synpunkter som inkommer i samband med ett offentligt samråd. Det är dock möjligt att begära att synpunkterna eller delar av dessa förblir konfidentiella. Ange i så fall tydligt på första sidan av synpunkterna att ni begär att de inte ska offentliggöras. I det fallet bör också en icke-konfidentiell version av synpunkterna översändas till GD Konkurrens för offentliggörande.